

r
szc
ca
lj
r
w
la
li
y
c
r
y

Z odcinka polityki wewnętrznej

Odbudowa Państwa Polskiego

W szaradzie styczniowych dni 1945 roku, tego roku co minął już bezpowrotnie, przyszła Wolność. Powitaliśmy ją wśród krwawych łun płomieni rozpiętych nad Polską przy huk i warkocie katuszy, czołgów i samolotów. Przyszła wolność, o którą stacaliśmy bitwy na każdym odcinku ojczyzny, na każdym odcinku przez 5 lat, płacąc krwią i ruinami.

Na progu nowych dni nie było słychać kordianowego płaczu zmartwychstania, ani nie widać powodzi egzaltowanego entuzjazmu tłumów. Nową rzeczywistość przyjęliśmy spokojnie i po męsku, bo jej wizja zrosiła się z naszym życiem, w perspektywie strasznych lecz upragnionych wydarzeń, zawsze rysowała się jako nieublagana i sprawiedliwa kolejność rzeczy. Naród nasz wykazał wtedy pełną dojrzałość polityczną, wynikającą z wielkich doświadczeń na przestrzeni kilku ubiegłych lat. Nie było czasu na upijanie się entuzjazmem. Twarde prawa życia i walki weszły już w polską krew i wbiły się w polskie mózgi. Prawie wszyscy przystąpili do codziennej pracy pełnej zrozumienia potrzeb chwili.

Dzięki tej dynamicznej postawie większości Polaków, PKWN, obejmując władzę w Polsce, mógł przystąpić do odbudowy i przebudowy państwa. Wiemy w jakich warunkach i wśród jakich okoliczności zaczęła się ta praca. Tragiczne ruiny Warszawy, sterczące ku niebu szkielety ślepych ścian symbolizowały tę rzeczywistość. Rząd polski, podejmując wielkie dzieło zorganizowania państwa i przebudowy społeczno-gospodarczej, stawiał przed sobą wielkie historyczne zadanie, jakie rządy w ciągu tysiąca lat istnienia państwa polskiego. Dziś na progu Nowego Roku spróbujmy ocenić tę pracę z tą samą powagą, z jaką oceniliśmy w dni wiosenne ubiegłego roku wolność przyniesioną na bagnatach przez żołnierzy polskich i radzieckich.

W klasycznym i najprostszym ujęciu istotę państwa stanowią trzy elementy: ludność, terytorium i władza zwierzchnia. Jeżeli analizujemy kolejno te czynniki w bogatej skali przejawów i form życia z nimi związanych, wtedy otrzymamy pełny obraz tego, czego dokonano.

Masa 20 milionowego narodu, mimo upustu krwi, przetrwała tę wojnę. Rząd, który wziął odpowiedzialność za losy kraju, miał do wyboru dwie drogi w kształtowaniu życia tej masy ludzkiej: Zostawić ją w tradycyjnym uwarstwieniu społecznym i przy tradycyjnym podziale bazy ekonomicznej lub też wejść na drogę reform zgodnie nie tylko z duchem czasu, ale ze świadomą wolą większości narodu. Nikt nie wahał się w wyborze i od pierwszych dni aż po dzień dzisiejszy trwa proces przekształcania form naszego życia, znaczonego przez słupy graniczne reformy rolnej, stworzenia rad zakładowych, upaństwowienia wielkiego przemysłu i banków i oświaty powszechnej.

Reforma rolna uchwalona dekretem z dnia 6 września 1944 r. była pierwszym filarem polityki rządu. Usunęła ona warstwę wielkich wła-

ścicieli, zaspokoila głód ziemi i umożliwiła w przyszłości likwidację 10-milionowej nędzy chłopskiej, wyrażającej się w przedwojennych statystykach chleractwem, analfabetyzmem, zacofaniem cywilizacyjnym i kulturalnym. Upaństwowienie wielkiego i średniego przemysłu zamknęło dostęp do żywotnych arterii produkcji i wymiany rekinom giełdy i banków, twórcom karteli i koncernów. Rady zakładowe oddają inicjatywę w ręce robotników, uczą ich organizować życie społeczne i uczestniczyć dobrowolnie w procesie produkcji, który kształtowany przez nich samych traci cechy znieuważonego jarzma, a staje się warsztatem własnej, wspólnej i wolnej pracy. Zasada oświaty powszechnej, chociaż nieurzędywistniona do tego czasu, jest główną naszą troską. Bo prawdziwa demokracja nie może być formalną demokracją analfabetów.

Terytorium państwa polskiego uległo znacznym zmianom. Granice zostały przesunięte ze wschodu daleko na zachód aż po Odrę i Nysę. Odzyskaliśmy uprzemysłowiony okręg śląski, stanowiący wielką kuźnię przemysłową o bogatych pokładach węgla oraz szeroki pas wybrzeża, ciągnący się od Gdańska po Szczecin.

Zysk ten daje Polsce upragnione możliwości rozwoju gospodarczego, a w najbliższej przyszłości zdobycia potęgi ekonomicznej. Upiękniono państwa pracują wszystkie kopalnie, fabryki i warsztaty. Odbudowująca się Warszawa jest pięknym i widocznym dowodem wszechstronnych wysiłków polityki gospodarczej rządu.

Władza zwierzchnia, wyrażająca się w sieci administracji ogólnej, ujętej z nią zespolonych oraz w sądownictwie podczas okupacji prawie nie istniała, bo komórki konspiracyj-

E. Bartłomiejezyk

„Wyjazd w pole“ drzeworyt.

Z »Dni Wielkiej Doliny«

Dziś

trzeba zakasać rękawy —
iść do warsztatów, pługów, sklepów,
imać się książek, młotów, cepów...

a tylko na czarne godziny,
których niech szczeni nam los,
zachować karabiny

i ostrza na sztorc osadzonych kos.

— Teraz godziny są jasne...

Rozwiaty się dymy po świata pożarze —

Słońce spokojnie

mierzy je wolno na niebios zegarze.

Na lany szerokie, nasze, własne,

wyjźdźmy wprzeżeni w ciężkiej pracy pługi —

— Na jutro podniebny nam odłożyć lot —

Dziś, gdy już użyżniona gleba

przez nasze łzy i naszą krew,

trzeba na poczet powszedniego chleba,

jak najcenniejszy siew,

na który z dawna polska ziemia czeka

łać całymi strugi

pot pracującego człowieka.

MARIAN TURWID

Rd. m. Grzymała-Siedlecki

Od teatralizacji do treści wewnętrznej

Wśród przelicznych szkół, szkółek i kół literackich, od jakich się roi w dziejach piśmiennictwa niemieckiego, pewną rolę odegrał też założony w roku 1772 hanowerski „Hainbund“. Dość powiedzieć, że jednym z jego członków był autor tak znanej „Lenory“ — Nas tu zajmie, w jakich okolicznościach, w jakich tłach, z jakimi akcesoriami i z jakim przebiegiem odbył się akt uroczystej inaukuracji związku:

„Podczas pewnego wieczornego spaceru — opowiada o tym jeden ze związkowców: — natrafiliśmy na mały gaik debowy — i natychmiast wszystkich nas nawiedziła myśl, by pod tymi świętymi drzewami zaprzysiąc związek przyjaźni. Kapelusze nasze umiailśmy wieńcami dębiny, ujęliśmy się za ręce, tanecznie okrążyliśmy drzewo, księżyc i gwiazdy w niebie stały nad nami, świadkami naszego związku. Wskazując sobie wien-

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Takie były dusze ludzkie w drugiej połowie XVIII-go wieku. A w sto lat później?

Z przedwojennej naszej lektury, zostały wam zapewne w pamięci nowe autobiograficzne Kiplinga: „Stalky i Sp.“, — sceny z życia szkolnego w jednym z kolegiów angielskich. Przypominacie sobie, jak to uczniowie jednej ze starszych klas w nieumówionym zrozumieniu potrzeby przysposobienia wojskowego poświęcają czas i zapal na muszkę, na poznawanie regulaminu militarnego. Nikt, ani władza szkolna, ani rodzice nie domagają się tego od nich, — oni sami, z własnego popędu to czy-

nią, bo wiedzą, że ojczyzna, imperium brytyjskie potrzebuje — zwłaszcza w koloniach — wykwalifikowanych oficerów. Przewodzi nimi patriotyzm i wzdobywa z nich nieoczekiwaną sumę wysiłków, — ale nie ma wypadku, by któryś z nich, nawet przed samym sobą, wychwalał się tym swoim patriotyzmem. Zbyt dla nich święte, by to wulgaryzować, by to rozmiękać na liczmany słów. — I oto zdarzyło się, że z wizytą do ich szkoły przybył z Londynu jakiś hałaśliwy polityk,

poseł do Izby Gmin czy coś w tym rodzaju. Gebacz, orator meetingowy, uosobiony magazyn gotowych słów i hasel. Dowiedział się o ich ochotniczej pracy patriotycznej i wyrzucił do nich dziękczynną a patetyczną mówkę, w której kapalo od „miłości ojczyzny“, „sztandaru idealów“, — „nie damy się!“, „wszystko dla Wielkiej Brytanii“ etc. Retorycznie zgrywał się tak, jak w 1772 r. pod owym dębem hanowerskim zgrywali się na poetycki manier Voss, Hoelty, Miller et cons. I cóż z tego wynikało? Oto Stalky i spółka, to jest Stalky i jego koledzy od tego dnia zaprzestali musztry i nauki wojskowej. Efektarstwo politycz-

ne czy to w postaci etapów AK czy wydziałów politycznych AL były za ledwie jej namiastką. Po przyłączeniu Ziemi Zachodnich zagadnienie zmontowania administracji stało się tym szersze i poważniejsze, że trzeba było wielu ludzi, aby te tereny obsadzić. Tymczasem wróg wyniszczył większą część inteligencji i dziesiątkował kadry przedwojennych fachowców. Mimo to na terenie kraju administracja działała i w większości województw działa sprężysto. Rozumie się, że nie wszędzie ta administracja działa zgodnie z intencją rządu i dla dobra ogółu. Jest to problem historyczny, który w każdym ustroju ma tendencję do przerostu roli biurokracji i narzucania szaremu człowiekowi przewagi. Szybkość organizowania władz a przez to dobranie elementów nieodpowiednich tymbardezniej musiało wpłynąć na dość słaby poziom niektórych ogniw administracji i urzędów. Może właśnie wskutek tego do niedawna ciążyła nad krajem zhora łapownictwa, złodziejstwa malwersacji i bandytyzmu. Z dnia na dzień obserwujemy spadek tej niszczącej fali i zarysowujący się przełom na lepsze.

W podobnym położeniu, jak organy wykonawcze władzy państwowej, była również armia polska. Nieliczne dywizje utworzone w Rosji pod dowództwem marsz. Żymierskiego i dywizje wojsk Andersa na zachodzie mogły stanowić najwyższe człon tej armii, ale nie stanowiły zasadniczego szkieletu, na którym opierają

się można by rozbudować siły zbrojne z łatwością. Nasza armia jest już poważną siłą liczebną i fachową, jest nawskroś demokratyczną, gdyż jej korpus w większości rekrutuje się z chłopów i robotników. Przydział tych ludzi, nakarmić i wyszkolić nie było łatwym zadaniem i przekraczało nieraz szcuple możliwości budżetowe. Rząd jednak rozumiał, że armia jest podstawą jego polityki idącej w kierunku realizacji celów politycznych i historycznych narodu i poświęcił jej wiele pracy i wysiłku.

Takie fragmentaryczne ujęcie osiągnięć młodego państwa polskiego nie jest pełne, lecz przedstawia przeciwieństwo, co je charakteryzuje generalnie i stanowi jego istotę. Setki zdarzeń miały miejsce w okresie tego krótkiego czasu. Jeżeli jednak wymykają się z naszej pamięci, to jest to dowodem, że były dorogorzędne i nie sięgały w głąb prawideł narodowego życia. Mogą one i będą zapewne ulegać ciągłym zmianom i poprawkom. Stoimy w obliczu nadchodzących wyborów. Naród polski zdecydowanie wtedy ostatecznie o swoim losie i formie życia państwowego. Proces przejściowych zmian znajdzie wtedy swój epilog. Przyszłość Polski oprze się na mocnych i trwałych podstawach. Zawsze jednak pamiętajmy, że nie należy oglądać się za często na przemijający czas. Patrzymy przede wszystkim w przyszłość i w przyszłość marszerujemy drogą ku wielkości i potędze Rzeczypospolitej Polskiej.

Z odcinka polityki zagranicznej

W lepszą przyszłość

Rok 1945 dobiegł końca. Rok największych, najdonioślejszych w skutkach przemian politycznych, gospodarczych, społecznych. Rok, w którym Zjednoczone Narody zatknęły sztandar zwycięstwa nad najpotworniejszym w dziejach ludzkości reżimem, nad najbardziej bestialskim narodem, który niestety jest naszym sąsiadem.

Dziś przed rokiem na wschodzie Armia Czerwona, gotowa do nowego skoku, czuwała nad Wisłą — na zachodzie Armie Sprzymierzone właśnie łamały ostatnie próby wyjścia z impasu zdeeterminowanego militarysty niemieckiego. Dzień 12 stycznia zelektryzował świat potężnym uderzeniem milionowych wojsk radzieckich, które przemierzyły Polskę — goniąc przed sobą niedobitki hitlerowskie — w tempie niesłychanie błyskawicznym, nie znanym w historii wojen. U ich boku bohaterki żołnierzy polski zbierał zasłużone laury i wymierzał sprawiedliwość dziejową.

Na zachodzie Wojska Sprzymierzone ruszyły również do decydującej akcji. Przerwały fortyfikacje nad Renem i zlikwidowały resztki oporu niemieckiego. Historyczną chwilą było podanie sobie dłoni żołnierza ze Wschodu i Zachodu w samym sercu Niemiec, u brzegów prastawiańskiej rzeki Łaby.

Dzień 9 maja był pierwszym dniem pokoju w Europie po blisko 6 latach nieubaganych walk o wolność ujarzmionych przez brunatnych gnębicieli narodów. W dniu tym legł

w gruzach hitlerysty niemiecki, a na długo później również wzorowa na pruskim militariem japoński.

Rozpoczął się nowy okres w dziejach ludzkości, okres co prawda powojenny, ale jeszcze nie okres ustabilizowanego pokoju. Skończył się okres straszliwej tyranii — powalone, zdruzgotane zostały egoistyczne faszyzmy, bałwochwalczo uwielbiające własny naród, a pogardliwe odnoszące się do narodów innych, zwłaszcza słabszych. Wodzowie faszyzmu z Hitlerem na czele, którzy w swojej bezkresnej megalomanii zdawało się, że powołani są po to, by rządzić światem, skończyli swoją niecną karierę w najohydniejszy sposób.

Na gruzach powalonych faszyzmu powstać musi nowy ład. Może nim być tylko demokracja jako najsprawiedliwszy i uwzględniający interesy najszerzszych warstw ustroju polityczno-społecznego.

Na tory zdecydowanie demokratyczne weszła również Polska, która Rząd Jedności Narodowej znalazł w sobie wszystkie mocarstwa i państwa świata. Rząd Polski pragnie zgodnej i harmonijnej współpracy ze wszystkimi narodami miłującymi pokój i pragnącymi utrwalić go w świecie. Polska w ścisłym, krwią przypiecznowanym sojuszu z wielkim sąsiadem wschodnim — Związkiem Radzieckim — pragnie być jednym z głównych filarów pokoju we wschodniej części Europy.

Polska utrzymuje serdeczne stosunki ze Stanami Zjednoczonymi i

nego kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Takie były dusze ludzkie w drugiej połowie XVIII-go wieku. A w sto lat później?

Z przedwojennej naszej lektury, zostały wam zapewne w pamięci nowe autobiograficzne Kiplinga: „Stalky i Sp.“, — sceny z życia szkolnego w jednym z kolegiów angielskich. Przypominacie sobie, jak to uczniowie jednej ze starszych klas w nieumówionym zrozumieniu potrzeby przysposobienia wojskowego poświęcają czas i zapal na muszkę, na poznawanie regulaminu militarnego. Nikt, ani władza szkolna, ani rodzice nie domagają się tego od nich, — oni sami, z własnego popędu to czy-

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Inaczej mówiąc: zgrywali się jak ostatnie kaboty. A nie były to jakieś nieletnie подростки. Skaczący tam koło dębu Voss miał lat 21, Johann Martin Miller — 22, Hoelty lat 24. Tylko że moda była na takie upodobania, nie inne. Na taki stosunek do swych uczu.

Wielką Brytanią. Stosunki te łożały ostatnio dużego pogłębienia. Po uznaniu Rządu Jedności Narodowej przez Stany Zjednoczone i Wielką Brytanię często gościł u siebie wysoki dygnitarz anglosaski i reprezentantów Polonii amerykańskiej.

Polska szczerą przyjaźnią darzy wypróbowany w dziejach naród francuski. Nikt bodaj, poza Związkiem Radzieckim, tak nie rozumie konieczności jak największego, zwłaszcza gospodarczego, osłabienia Niemiec, jak właśnie Francja. Dlatego Francja zawsze liczyć może na poparcie Polski.

W zgodzie żyć pragniemy ze wszystkimi państwami słowiańskimi. Z Jugosławią i Bułgarią łączą nas nie tylko węzły krwi, ale i wspólne interesy polityczne, zwłaszcza z bohaterską Jugosławią, która w czasie wojny ucierpiała nie mniej od Polski. Niestety, jak dotąd, nie układają się pomyślnie nasze stosunki sąsiedzie z bratnim narodem czechosłowackim. Rząd Polski wykazał wobec Pragi dużo dobrej woli. Czechosłowacja trwa jednak w swoim uporze, choć słusność jest bezspornie po naszej stronie. Chcemy wierzyć, że i Czesi się opamiętają, pomni, że cały świat słowiański zwartym i solidarnym musi być wobec każdego Niemca, nawet wobec dzisiejszych pokonanych i że od naszej solidarności zależy wiele, czy odwiecznemu wrogowi Słowianom w przyszłości odrosną państwa.

Dużą sympatią darzą Polskę narody skandynawskie, zwłaszcza Szwecja. Wdzięczność nasza dla tego szlachetnego narodu jest bez granic. Wzruszenie ogarnia nas na myśl, jak bardzo zabiegali Szwedzi, aby choć kilka tysięcy Polaków wyrwać ze szponów hitlerowskich i uratować im życie.

Na terenie międzynarodowym Polska osiąga sukces po sukcesie. Przesunięcie naszych granic zachodnich do Odry i Nysy jest wydarzeniem znaczenia epokowym. Wróciliśmy do starej ziemi piastowskiej i słowiańskiej, na ziemię zroszoną krwią wojów Bolesława Chrobrego. Wielkie cmentarzyska ongiś sławnych szczytów słowiańskich są dziś w naszym posiadaniu. Wyrasta na nich nowe, bujne, jak przed wiekami, słowiańskie życie.

W organizacjach międzynarodowych, na zjazdach, kongresach i konferencjach światowych Polska jest nie tylko reprezentowana, nie tylko zabiera tam głos i wpływa na podejmowane decyzje i uchwały, ale jest wybierana do ważnych komisji i powierza się jej szaczone i wpływowe stanowiska przewodniczących.

Wszystko to pozwala nam patrzeć w przyszłość pogodnie. Musimy jednak wyżyć się nieufności wzajemnej. Musimy przestawić się na twórczy sposób myślenia, skończyć z tymczasowością, paraliżującą nasze wysiłki i powodującą, że w wysiłku powojennym nie we wszystkich dziedzinach dotrzymany tempo innym parodom. A takie są dziś czasy, że za zdystansowanie przez innych płaci się drogo.

Musimy wykrzesać ze siebie wiarę

w lepsze jutro świata, a więc lepsze nasze jutro. Najwięksi mężowie stanu szukają dziś dróg wzajemnego porozumienia. Dobra wola utrzymania pokoju jest niewatpliwa u wszystkich. Prawda — są w świecie i inne czynniki, którym uśmiechałoby się nowa wojna. Ale nie są nimi milionowe warstwy pracujące, ani wieś i mieszczaństwo, ani inteligencja

pracująca. Tymi czynnikami brykanci broni oraz lichwiarstwo, aby świat utrzymać w stanie gwałtownego napięcia nerwowego. Czynnikiem jest przeżycie, że jeszcze brykać, mogą niepokojącymi alarmami wojennymi wpływu decydującego nie dojdą. Zbyt ciężko waży

to światu pracującego, zainteresowanego w długiej erze pokojowej. W rok 1946 wchodzimy z pełną wiarą w lepszą przyszłość świata. Gdy utrwalimy pokój w sercach naszych, we własnym społeczeństwie, wtedy i pokój świata nie będzie jeno pragnieniem ludzkości, ale faktem o trwałej, nieprzemijającej wartości.

Żeton kulturalny

Refleksje noworoczne

Nie jestem, na szczęście, białym do mnie należy skomplikowane wielce procedury porównywania dochodów i wydatków przy dorocznym zamykaniu rachunków. Nigdy byłem „mocny” w liczeniu, ale — obrażam sobie, że i ci nawet, którzy tajemniczą tę umiejętność posiadli stopniu doskonałym, w nielada sa chyba kłopoty układając tegoroczny bilans. Bo wszystkim im wiadomo, gdzie rok odchodzący się kończy, ale — Bóg raczy wiedzieć, gdzie się on właściwie był zaczął. Gdy idzie o „straty”, to w każdym razie nie w styczniu 45 r. tylko chyba aż we wrześniu roku 1939. Od tej bowiem daty zaczyna się indeks strat tak ogromnych, tak przerażających, tak niezmiernych, że nikt ich nigdy w pełni ogarnąć i zliczyć nie zdoła. I to wszystko jedno, o którym dziele życia polskiego byfaby tu mowa. To pewne jednak, że dziedziną jedną z najbardziej poszkodowanych, jest odcinek polskiej twórczości artystycznej, polskiej kultury i sztuki.

Miara zawziętości z jaką wróg płemienia naszego sztukę polską niszczył — jest jednocześnie miarą jej wyjątkowego znaczenia. Jest mimowolnie złożonym jej hołdem. Ten „hołd pruski” kosztowałby nas jednak w rezultacie znacznie, znacznie więcej, niż tamten sprzed wieków, uplastyczny przez Matęjkę. I gdyby się był, nareszcie, w lipcu 1944 roku zaczął indeks „zysków”, to — wie, czy wyrafinowany, morderczy system hitlerowski nie doprowadziłby naszego dorobku kulturalnego brzegów zagłady. Na szczęście odwróciła się karta. Po pięciu z latami notowania w księdze „zysków” samych tylko strat, poczęły się — i to częściej pojawiać stale — w liczbę pozycje dodatnie. Jaki jest ich walor i jaki charakter?

Tak ma być, jeśli sformułowane zostały te cele, które w 1945 roku, bawiący w Polsce dziennikarstwo francuskiemu wiceministrowi Kultury i Sztuki, podczas specjalnej konferencji prasowej. W odpowiedzi przedstawił im Leon Kruczkowski dziesięciomiesięczny bilans pracy polskiej na polu artystycznym. Zobrazowawszy ogrom zniszczeń i strat spowodowanych przez okupanta, scharakteryzował wiceminister znamienne cechy „klimatu” dzisiejszej pracy twórczej. Podkreślił między innymi fakt całkowitego wyeliminowania momentów komercyjnych w zakresie sztuki. Zasada stał się obecnie wyłącznie interes społeczny. Organizacje zawodowe artystów uzyskały znaczny wpływ na kształtowanie się polskiej polityki artystycznej. Nie mniejszy wpływ wywiera atmosfera „przełomu demokratycznego”, jak dokonywa się obecnie w Polsce. Przełom ten stwarza znacznie większe możliwości i podstawy dla rozwoju kulturalnego. Wciąga on bowiem do procesów kulturo-twórczych nowe, świeże siły i jak najszersze warstwy społeczne.

Artystom i twórcom przypadło w nowych warunkach niezmiernie wagi zadanie dodatkowe. Nie tylko zresztą u nas. Jest to bowiem problem wszystkich narodów, które przeszły przez okupację hitlerowską. Okupacja ta niosła z sobą nie tylko mechaniczny ucisk, nietylko mordy (które w Polsce pochłonięły około 7 milionów obywateli), ale i olbrzymie spuścizny moralne. Gdy po wrześniu 1939 r. naród nasz został pozostawiony sam na sam z okupantem, instynktownie poddyktował masom narodu postawę nieprzejednanego oporu wobec Niemców. Nie mógł on jednak w pełni zabezpieczyć narodu przed toksynami, wytwarzanymi w trakcie długotrwałego życia w warunkach wręcz monstrualnych. Uzdrawić społeczeństwo po przeżyciach okupacji, przebudować psychicznie człowieka, oto obowiązek w znacznej mierze przypadający sztuce. Ma ona w tym względzie wielką i wypróbowaną moc leczniczą. Demokracja polska pragnie tę moc w całej pełni wyzwolić i wykorzystać. Na tak zarysowanym tle ogólnym ujęciu następuje gość francuski szereg najbardziej charakterystycznych szczegółów. A więc i ten, że np. nasz

Z polityki gospodarczej

Na ostrym zakręcie dziejowym

Wrzesień 1939 roku zastał Polskę nie przygotowaną do skutecznej obrony swojego bytu państwowego. Zemściła się na naszym kraju kilkowiekowa ospałość narodu polskiego. Wyprzedziły nas narody inne, o mniejszych niż my szansach w dorobku cywilizacyjnym. Okupacja ziem polskich doprowadziła do jeszcze większego obniżenia się naszego potencjału sił kulturalnych i ekonomicznych. Na terenie G. G. Niemcy

Nysa potrzeba 6 do 7 mil. luźni o naley tych prowadzącej Polakach u Anglii na wywilnych znajdującym. Wywalające że Polspodaro-

Leon Wyczółkowski „Woly“ (litogr.)

proceedzili politykę eksterminacyjną, raczej groźniejszą pod względem gospodarczym, a na ziemiach przydzielonych formalnie do Rzeszy wynaradawiano żywioł polski. Skutki tej niesamowitej spuścizny zostały dopełnione przez bezpośrednie działania wojenne, których ślady pozostają dla Polaków groźnym memento przez bardzo długie lata. Powstały trudności żywnościowe, odzieżowe, mieszkaniowe, transportowe. Gospodarka cała znalazła się w nieładzie, walutę złamano, rynek produkcji wymiany w chaosie. Do tego stanu przyłączył się niebezpieczny kryzys psychiczny.

W tych warunkach nowe demokratyczne państwo polskie przystąpiło do pracy. Wszystkie dziedziny życia wołały ratunku, niestety wszystkim nam pomoc nie można. Do trudności wewnętrznych doszła walka o odzyskanie Ziemi Zachodnich. Z chwilą uzyskania tych terenów zjawyły się nowe gigantyczne wprost wskazania, związane z zaludnieniem tych ziem i odbudowaniem ich pod względem gospodarczym. Do odpowiedzialnego uruchomienia kraju nad Odrą i

wał świeżo odzyskanych terenów zachodnich, lecz reemigracja z Anglii w szerszym zakresie jakoś nie może dojść do skutku.

Nasze tereny zachodnie zdecydowały o fakcie, że Polska stała się krajem rolniczo-przemysłowym w całym tego słowa znaczeniu. Wobec tego wzrok nasz został skierowany na eksport. Dopóki przemysł nie jest tak dalece odbudowany, ażeby mógł po zaopatrzeniu rynku wewnętrznego eksportować swoje produkty również na rynki zagraniczne, wywozimy na razie z naszych poważnych zapasów węgiel i koks. Nieocenioną usługę oddają nam w tym względzie nasze porty bałtyckie, rozciągające się nad brzegiem morskim od Świnoujścia aż do Elbląga. Jednak i tu trzeba także jedną ręką odbudowywać urządzenia transportowe, ażeby drugą — móc wywozić węgiel wzamian za najpotrzebniejsze do utrzymania naszego bytu surowce, środki żywności i narzędzia produkcji.

Zasobna w węgiel Polska stała się również pod względem geograficznym centralnym punktem Europy, a to obowiązuje. Poza swoim słowiańskim posłannictwem naród polski musi obecnie przejąć również spuściznę po powalonych Prusach, musi zdobyć sobie kartę w dziejach Europy jasniejszą pod względem kulturalnym, a nie gorszą pod względem gospodarczym, jak to potrafił uczynić dotychczasowi władcy tego centralnego ośrodka europejskiego.

Zadań tej miary żaden naród nie jest zdolny spełnić bez wrzęgnięcia wszystkich swoich sił żywotnych do najbardziej wyłączonej planowej społecznej pracy. A więc gospodarka planowa, — nie zaś liberalizm, gdzie każdy robi co chce, produkuje co chce, zarabia ile chce, lub co jeszcze gorsze — nie robi nic, jak rentierzy. Celem uzgodnienia większości ich hierarchii w produkcji całego kraju rząd polski przejął w tymczasowy zarząd wielki i średni przemysł finansie, kredyty oraz opiekę nad handlem zagranicznym. Stosowana planowa gospodarka umożliwiła lepszy podział dochodu społecznego, jeżeli to potrafi zrobić kapitalizm prywatny zabierający na swoje własne potrzeby cele wszystkie nadwyżki omawianego dochodu. Natomiast zyski płynące z gospodarki państwowej i społecznej, użyte na cele publiczne,

stratność wiersza ustąpiły miejsca ściszeniu, pewnej jakby prozaiczności słów i obrazów. Zestawie „Beniowskiego” z „Księgą ubogich” a uroczy wam się droga do prostoty, jaką umysłowość odbyła w ostatnich czasach. A ta sama droga kroczyła i powieść i dramat. Dzisiejszym autorem spod pióra by nie wyszły te niezwykłości, którymi żyła np. beletrystyka starożytności; powieściopisarza naszej epoki obchodzi jedynie to, co powszednie.

Nauka. Gdy d'Alembert i jego towarzysze w wieku XVIII-ym przystępowali do redagowania Encyklopedii, wielbicielom ich wydawało się, że dzieło to wyczerpie wszystko, co edzieć można o świecie, człowieku i życie; że od tej pory żadnej już zadki dla wiedzy nie pozostanie. Nauka owych lat tak się i zachowywała: kreśliła maksymalne syntezy, zepowiadała, zapewniała, wyrokoła. Dziś? Dziś niemal nawet matematyk zastrzega się, że może tak st. jak on twierdzi. Hipoteza stała się panującym rodzajem poznania. Właściwie badawcza, spokorniała, nabrała trzości, przybrała kolor ochronny. Wadze tej samej recepty przemieniła się i temperamenty ludzkie:

U starego Fredry, autora „Zemsty” przebywał na laskawym chlebiecypowstaniec z 1831 roku. Był to namienny polityk i oczywiście bonapartysta. Dziesiątka za dziesiątką lat upływała a on niezłomnie wierzył, że z Francji, z Zachodu nadejdzie ożreżne wybawienie Polski — i że to nastąpi wiosną, kiedy drogi dla artylerii obecną. I co wiosna, gdy już powiało ciepłym od Karpat, tchnieniem odawał się na wyniosły w parku pagórek, by po „gatunku wiatru” poznać, czy „wojna już idzie”. Ale nie tu ważne. Ważna teatralizacja z jaką przystępował do swych zwiadów: nigdy inaczej, jak tylko w pełnym swoim ułańskim uniformie, z szablą u boku, w kasku na bok z fantazją na głowę nałożonym.

Co było istotnego w tej maskaradzie? Oto mniej lub więcej mierzwi świadomiona wola, by w całości sprawy nie zbrakło efektownych ram dla jego „ja”. Ta sama skłonność do egocentryzmu, która obserwujemy u człowieka i u człowieka dzikiego. Pochód od teatralizacji do prostoty — to treści wewnętrznej do równocześnie i więcej i pochód do dojrzałości do cywilizacji.

Adam Grzymała-Siedlecki.

oddają dobre usługi całemu społeczeństwu. Gospodarcze planowej podporządkowała się również wieś, która uzyskawszy reformę rolną stała się jedną z najsilniejszych podwalin polityki gospodarczej nowoczesnego państwa.

Państwowa i społeczna forma gospodarcza wymaga poza aparatem produkcji przede wszystkim też demokratycznego narzędzia dla społecznie sprawiedliwego rozdziału dóbr, zwłaszcza artykułów pierwszej potrzeby. Zadanie to przypadło przede wszystkim spółdzielczości, cieszącej się dużymi prerogatywami ze strony władz oraz społecznie myślącej inicjatywie prywatnej i państwowej działalności handlowej. Przy każdej z tych organizacji gospodarczych można, niestety, powiedzieć, że jeszcze nie jest technicznie i psychicznie tak dalece przeorganizowana, ażeby mogła stanąć na wysokości ściślego szczytnego zadania. Oczywiście trzeba tu zapominać o trudnościach i subiektywnych, jak brak tonosie transportu i niedostatek chodowego, wodnego, kolejowego, samonywania trudności wewnątrz. Przy pokogo kraju nie możemy obejść się bez pomocy zagranicy. I otrzymujemy się bezrzeczywiście głównie od ZSRR, jakby też od demokracji zachodnich poprzez UNRRA. Jednakże niepokój w narodzie wzbudza w dalszym ciągu zagadnienie kapitału zagranicznego, którego przyjęcie mogłoby naruszyć naszą suwerenność gospodarczą. Otóż kapitał zagraniczny, to jest przede wszystkim wszelkiego rodzaju surowce i fabrykaty możemy bez uszczerbku narodowego otrzymywać drogą wymiany za wytwory naszej rodzimej pracy. Im więcej będziemy eksportować, tym więcej kapitału zagranicznego rozmaitej postaci będziemy mogli sprowadzać do kraju. Niekoniecznie więc musimy tu grozić znów jakaś gospodarcza niewola.

Olbrzymie zadania, stojące przed polską polityką gospodarczą, oraz tempo działania, jakie musi być stosowane przez wszystkich obywateli w kraju, w celu dotrzymania kroku innym państwom cywilizowanym, spowodowały rząd polski do rzużenia hasła trzyletniego planu wysiłków gospodarczych. Uświadomiamy sobie, że wykonanie takiego planu jest rzeczą nielatwą. Nie mniej uważamy plan trzyletni jako konieczny trud, który naród polski musi podjąć za wszelką cenę. Niech tylko chociaż większa część tych zamierzeń zostanie spełniona, a już to będzie poważnym krajowym i międzynarodowym osiągnięciem. Zagłębie Ruhry i jego protektorzy nie śpią, zagłębie to było główną ostoją niebobórczych planów germańskich. Historyczny wysiłek z zagłębiem Ruhry musi wygrać polskie zagłębie Górnego i Dolnego Śląska.

Polska musi stać się jednym wielkim warsztatem pracy. Każdy Polak musi wziąć żywy udział w tym brzoimiennym wysiłku pracy. Jeśli tego nie uczyni, zostanie przez niełaskawo wypadki zepchnięty na ślepy tor. Znajdujemy się na ostrym zakręcie w rozwoju psychologii gospodarczej narodu. Nie wolno tej naszemu narodowi przez zbieg wydarzeń udzielonej szansy zmarwnąć. Tylko dobrze spełniony obowiązek i jak najlepiej dokonane dzieło może stanowić o najwyższym szczęściu człowieka. Szczęście bezpożądne kwietyzmu należy do bezpożądnej przeszłości. Przeżywczość obecna poważne trudności i zachować suwerenność polityczną i gospodarczą warodu polskiego zdolny będzie tylko człowiek nowy.

Dr Haupe

(Ciąg dalszy na stronie 5)

Kronika wydarzeń 1939 - 1945

Rok 1939

9. Napad niemiecki na Polskę.
9. Anglia i Francja wypowiadają wojnę Niemcom.
9. Rozpoczęcie akcji wojennej na froncie zachodnim.
- 9.—19. 9. Wielka bitwa pod Kutnem.
7. 9. Wojska radzieckie przekraczają granicę Polski.
27. 9. Kapitulacja Warszawy.
28. 9. Wytyczenie linii interesów Z. S. R. R. i Rzeszy Niemieckiej w Polsce.
12. 10. Odrzucenie niemieckich propozycji pokojowych przez Chamberlaina.
9. 11. Nieudany zamach na Hitlera w Monachium.
30. 11. Rozpoczęcie wojny radziecko-finlandzkiej.
9. 12. Utworzenie Polskiej Rady Narodowej pod przewodnictwem Paderewskiego.

Rok 1940

12. 3. Związek Radziecki i Finlandia podpisują warunki rozejmu.
3. Repaut po ustąpieniu Daldiera tworzy nowy rząd.
9. 4. Napad na Danię i wysadzenie desantu w Norwegii przez Niemców.
6. 4. Lądowanie Aliantów pod Narvikiem.
10. 5. Winston Churchill premierem Anglii.
5. Niemcy zajmują Luksemburg.
5. Holandia w rękach niemieckich.
5. Gen. Weygand naczelnym wodzem i szefem sztabu francuskiego.
5. Kapitulacja wojsk belgijskich.
6. Druga ofensywa niemiecka na zachodzie.
6. Włochy wypowiadają wojnę Anglii i Francji.
6. Australia, Nowa Zelandia, Kanada i Związek Połudn. Afryki wypowiadają wojnę Włochom.
7. 6. Rząd francuski prosi o pokój.
20. 6. Rząd polski przenosi się do Londynu.
22. 6. Zawieszenie broni we Francji.
12. 7. Petain naczelnikiem państwa francuskiego.
21. 7. Litwa, Lotwa i Estonia wchodzi w skład ZSRR.
23. 7. Halifax odrzuca propozycje pokojowe Hitlera.
8. 8. Lotnicza ofensywa niemiecka na Anglię.
6. 9. Abdykacja króla rumuńskiego Karola II.
15. 9. Zwycięstwo Anglików w bitwie o Anglię. (Udział polskich lotników).
27. 9. Niemcy, Włochy, Japonia podpisują pakt „Trzech Mocarstw”.
10. Wojna Włochów z Grecją.
11. Roosevelt wybrany po raz trzeci prezydentem USA.

Rok 1941

15. 1. Wielka ofensywa angielska w Abisynii.
22. 1. Tobruk w rękach angielskich.
17. 2. Pakt przyjaźni i nieagresji Bułgaria—Turcja.
24. 3. Kontrofensywa Niemców i Włochów w Libii.
27. 3. Objęcie władzy przez króla Piotra II w Jugosławii; gen. Simowicz premierem.
5. 4. Pakt przyjaźni i nieagresji Sowiety—Jugosławia.
6. 4. Niemcy w stanie wojny z Grecją i Jugosławia, Włochy z Jugosławia.
11. 4. Niemcy i Włosi okraują Tobruk.
13. 4. Niemcy zajmują Białogrod. Pakt neutralności Sowiety—Japonia.
17. 4. Kapitulacja wojsk jugosłowiańskich.
27. 4. Ateny w rękach niemieckich.
2. 5. Działania wojenne między Irakiem i Anglią.
5. 5. Powrót Haile Selassie do Addis-Abeby.
10. 5. Ucieczka Rudolfa Hessa do Anglii.
28. 5. Roosevelt otrzymuje specjalne pełnomocnictwa.
31. 5. Bagdad w rękach Anglików.
1. 6. Kreta opanowana przez Niemców.

8. 6. Wojska gen. de Gaulle wkraczają do Syrii.
17. 6. Zamknięcie konsulatów niemieckich w USA.
18. 6. Niemiecko-turecki pakt o nieagresji.
22. 6. Niemcy napadają na Związek Radziecki.
25. 6. Rozpoczęcie działań wojennych między Zw. Radzieckim i Finlandią.
30. 6. Śmierć Paderewskiego w N. Jorku.
8. 7. Islandia obsadzona przez Stany Zjedn.
13. 7. Podpisanie paktu angielsko-sowieckiego w Moskwie.
14. 7. Zawieszenie broni w Syrii.
- 8/10. 8. Spotkanie Roosevelt—Churchill na Atlantyku (Karta Atlantyczna).
13. 8. Anglia i ZSRR gwarantują granice Turcji.
14. 8. W Waszyngtonie i Londynie ogłasza się „Kartę Atlantyczną” tzw. 8 punktów odbudowy świata.
15. 8. Polsko-radziecki układ wojskowy.
17. 8. Angielsko-sowiecki układ handlowy.
25. 8. Sowiety i Anglia wkraczają do Persji.
9. 9. Armia aliancka obsadza Spicberg.
17. 9. Wojska radzieckie wkraczają do Teheranu.
17. 10. Zmiana rządu w Japonii.
21. 10. Rząd radziecki do Kujbyszewa.
24. 10. Charków w rękach niemieckich.
5. 11. Litwa w rękach niemieckich.
10. 11. Stany Zjedn. żądają wycofania wojsk fińskich na granicę 1939 r.
27. 11. Anglicy zajmują Abisynię.
29. 11. Rostow odbity przez wojska radzieckie.

Rok 1942

15. 2. Anglicy kapitulują w Singapurze.
24. 2. Druga polska rada narodowa w Londynie. Przewodn. St. Grabski.
9. 3. Alianci kapitulują na Jawie.
23. 3. Gen. Sikorski w Waszyngtonie.
10. 4. 16.000 armia amerykańska kapituluje na Filipinach.
26. 4. Wenezuela zgadza się na lądowanie wojsk amerykańskich.
26. 5. Niemiecko-włoska ofensywa w Afryce półn. Traktat przy mierza angielsko-sowiecki.
21. 6. Armia aliancka kapituluje w Tobruku.
25. 6. Śmierć maj. Skarżyńskiego w nalocie na Bremę.
1. 7. Wielka niemiecka ofensywa letnia na froncie wschodnim.
22. 7. Rozpoczęcie likwidacji ghetta warszawskiego.
15. 8. Gen. Sikorski wydaje rozkaz utworzenia Armii Krajowej (P. Z. P.).
21. 8. Rozpoczęcie bitwy o Stalingrad.
22. 8. Brazylia wypowiada wojnę Niemcom i Włochom.
20. 10. Serbo-łużycki komitet narodowy wydaje memoriał upoważniający rząd polski do występowania w jego imieniu.
24. 10. Wielka ofensywa angielska w Libii.
8. 11. Alianci lądują w Algierii i francuskim Marokko.
10. 11. Petain obejmuje naczelną dowództwo przy rządzie francuskim w Vichy.
16. 11. Wielka ofensywa sowiecka.

23. 11. Zmiana gabinetu angielskiego.
1. 12. Jeden przewodniczącym izby Fulon wysadzony przez wojska osi. Rozbrojenie armii tancuskiej. Marynarka francuska zatapia okręty w Tuluzy.
27. 11. Wielka ofensywa sowiecka na Włochy.
15. 12. Rozbicie armii Rommla koło El-Ageila.
17. 12. Wojska radzieckie przełamują front niemiecki na środkowym Donie.
21. 12. Wystrzelenie gen. Darlana w Algierze.

Rok 1943

12. 1. Druga faza wielkiej ofensywy wieckiej. Gen. Sikorski przemawia z N. Jorku.
1. 1. Rozmowy Roosevelt—Churchill w Casablanca.
- 15.—25. 1. Wypowiedzenie przez Sowietów obojczyństwa od 16—65 lat i kolet od 17—45 lat.
23. 1. Wzrost dowódca floty niemieckiej (po ustąpieniu Raeder).
30. 1. Kapitulacja Niemców w Stalingradzie.
2. 2. Niemcy opuszczają Libię.
8. 2. Naczelny dowódca sił alianckich w Afryce półn. Eisenhower ogłasza deklarację rządu polskiego.
11. 2. Ofensywa alianców w Tunezji.
20. 3. Powstanie w ghetcie warszawskim.
19. 4. Zabójstwo gen. Krügera. zastępcy Franka w Krakowie.
25. 4. Zerwanie stosunków dyplomatycznych Z. S. R. R. z rządem londyńskim.
4. 5. Oświadczenie marsz. Stalina w sprawie stosunków z Polską.
7. 5. Zdobyte Tunisu i Bizerty przez aliantów.
11. 5. Konferencja Churchilla w Waszyngtonie.
13. 5. Ostateczna kapitulacja Niemców w Tunezji. Wielki nalot sowiecki na Warszawę.
22. 5. Rozwiązanie Trzeciej Międzynarodówki.
5. 6. Churchill wraca do Londynu.
10. 6. Założenie w Moskwie Związku Patriotów Polskich.
5. 7. Śmierć gen. Sikorskiego w katastrofie lotniczej koło Gibraltar.
10. 7. Lądowanie aliantów na Sycylii.
14. 7. Mikołajczyk premierem w nowym rządzie.
19. 7. Pierwszy nalot na Rzym.
22. 7. Uznanie Francuskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego przez rząd polski w Londynie.
- 23.—24. 8. 2 miliony kg bomb na Berlin.
24. 8. Konferencja Roosevelt—Churchill w Quebec.
28. 8. Mussolini przewieziony w góry Gran Sasso.
3. 9. Lądowanie Anglików w Kalabrii.
8. 9. Ogłoszenie kapitulacji Włoch w Rzymie.
9. 9. Lądowanie 5 armii amerykańskiej w zatoce Salerno.
1. 9. Związek Patriotów Polskich formuje pierwsze dywizje im. T. Kościuszki.
11. 9. Kalabria w rękach aliantów.
12. 9. Samobójstwo marsz. Cavallero. Mussolini uwolniony przez SS.
15. 9. Mussolini kierownikiem ruchu faszystowskiego, zakłada republikaniską partię faszystowską.
19. 9. Sardinia w rękach aliantów.
25. 9. Dniepr sforsowany przez wojska radzieckie.
1. 10. Neapol w rękach aliantów.
6. 10. Ofensywa sowiecka na Wielkie Łuki.
10. 10. Marszałek Ciang-Kai-Szek prezydentem Chin.
13. 10. Rząd marsz. Badoglio w stanie wojny z Niemcami.
14. 10. Proklamacja niepodległości Filipin. Bitwa pod Lenino z udziałem wojsk polskich.
21. 10.—1. 11. Międzynarodowa konferencja w Moskwie.
21. 10. Wielka ofensywa sowieców na całym froncie.
5. 11. Odbicie Kijowa przez Sowiety.
22. 11.—26. 11. Konferencja w Kairo Roosevelt—Churchill i Ciang-Kai-Szek.

27. 11.—1. 12. Konferencja Stalin—Roosevelt—Churchill w Teheranie.
4. 12.—6. 12. Roosevelt, Churchill i Ismet Inönü konferują w Kairo.
12. 12. Czesko-sowiecki pakt w Moskwie.
24. 12. Objęcie dowództwa nad inwazyjnymi wojskami angielskimi na zachodzie przez gen. Eisenhowera oraz przez gen. Wilsona w basenie Morza Śródziemnego.
31. 12. Pierwsze obrady Krajowej Rady Narodowej w Warszawie.

Rok 1944

2. 1. Powszechna mobilizacja w Szwecji.
5. 1. Nota rządu polskiego w Londynie do aliantów w sprawie przekroczenia granicy Polski przez wojska radzieckie.
17. 1. Zgoda Sowietów na pertraktacje z Polską pod warunkiem uznania linii Curzona.
2. 2. Zmiana konstytucji w Sowieciech.
22. 2. Churchill zapowiada inwazję wiosenną.
3. 3. Roosevelt zgadza się na udzielenie Sowietom pomocy w lotnictwie.
9. 4. Odessa w rękach sowieckich. Nalot na Poznań.
10. 4. Układ Badoglio z Tito.
17. 4. Tarnopol w rękach sowieckich.
12. 5. Generalna ofensywa aliancka we Włoszech.
13. 5. Sowiety zdobywają Krym.
17. 5. Zdobyte Monte Cassino z udziałem wojska polskiego.
4. 6. Rzym w rękach aliantów.
6. 6. Inwazja na Zachodzie.
7. 6. Mikołajczyk u Roosevelta.
15. 6. Zastosowanie V-1.
17. 6. Alianci lądują na Elbie.
22. 6. Ofensywa sowiecka na linii Prypeć—Psków.
19. 7. Zmiana gabinetu w Japonii.
20. 7. Nieudany zamach na Hitlera.
22. 7. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego proklamuje swoje powstanie.
27. 7. Lwów, Brześć i Bugiem i Białystok w rękach wojsk radzieckich i polskich.
31. 7. Przełamanie wału atlantyckiego pod Avranches.
1. 8. Mikołajczyk w Moskwie. Wybuch powstania warszawskiego.
10. 8. Niemcy wywożą ludność warszawską.
18. 8. Ofensywa sowiecka na północny wschód od Warszawy.
19. 8. Powstanie w Paryżu.
23. 8. Rumunia kapituluje wobec aliantów.
24. 8. Rumunia wypowiada wojnę Niemcom.
28. 8. Alianci zdobywają Paryż.
30. 8. Generalna ofensywa aliantów we Włoszech.
1. 9. Wojska radzieckie wkraczają do Bukaresztu.
2. 9. Powstańcy warszawscy wycofują się ze Starego Miasta.
4. 9. Zaprzestanie walk na froncie sowiecko-fińskim.
8. 9. Bułgaria wypowiada wojnę Niemcom.
19. 9. Pokój Sowietów z Finlandią.
27. 9. Kapitulacja powstania na Mokotowie.
2. 10. Kapitulacja powstania warszawskiego.
9. 10.—18. 10. Churchill i Eden w Moskwie.
11. 10.—20. 10. Mikołajczyk w Moskwie.
18. 10. Pospolite ruszenie w Niemczech.
20. 10. Zdobyte Akwizgranu i Belgradu.
21. 10. Sowiety wkraczają do Norwegii.
27. 10. Układ polsko-francuski. Utworzenie armii polskiej we Francji.
30. 10. Alianci u ujścia Mozy.
31. 10. Opanowanie Salonik.
1. 11. Lądowanie aliantów w Jugosławii.
2. 11. Grecja wolna.
7. 11. Roosevelt po raz czwarty prezydentem USA.
8. 11. Użycie V-2.
11. 11. Wizyta Churchilla w Paryżu.

19. 11. Amerykanie wkraczają do Metz.
24. 11. Alianci zajmują Strassburg.
10. 12. Pakt przyjaźni i wzajemnej pomocy francusko-sowiecki.
16. 12. Ofensywa niemiecka w Ardenach.
31. 12. PKWN przekształca się na Tymczasowy Rząd R. P. Osóbka-Morawski premierem.

Rok 1945

12. 1. Wielka ofensywa Armii Czerwonej.
13. 1. Zawieszenie broni w Grecji.
13. 1. Sowiety wkraczają na teren Rzeszy (Prusy Wschodnie).
17. 1. Warszawa wolna.
1. 2. Przeniesienie siedziby Rządu RP. do Warszawy.
3. 2.—9. 2. Konferencja Trzech na Krymie.
- Przeniesienie stolicy Rzeszy do Norymbergi.
5. 2. Manila w rękach amerykańskich.
6. 2. Odra sforsowana.
7. 2. Rozwiązanie Armii Krajowej.
13. 2. Wojska radzieckie zdobywają Budapeszt.
23. 2. Ofensywa na Zachodzie.
7. 3. Sforsowanie Renu przez Amerykanów.
18. 3. Kołobrzeg zdobyty przez Polaków i Sowietów.
19. 3. Śląsk Opolski wraca do Polski.
24. 3. Armia marsz. Montgomery przeprowadza generalną ofensywę.
27. 3. Argentyna w stanie wojny z Niemcami i Japonia.
28. 3. Wojska sowieckie zajmują Gdynię.
30. 3. Gdańsk wolny.
5. 3. Wypowiedzenie sowiecko-japońskiego paktu nieagresji.
9. 4. Królewiec w rękach sowieckich.
10. 4. Alianci zajmują Hannover i Essen.
10. 4. Ofensywa Aliantów we Włoszech.
12. 4. Śmierć Roosevelta, Truman prezydentem.
13. 4. Wiedeń w rękach sowieckich.
16. 4. Ofensywa Armii sowieckiej i polskiej na Berlin.
19. 4. Alianci w Norymberdze.
21. 4. Pakt przyjaźni i wzajemnej pomocy polsko-sowieckiej.
25. 4. Okrażenie Berlina. Alianci w Brennie. Powstanie w północnej Włoszech.
27. 4. Połączenie się Aliantów z Sowietami.
2. 5. Upadek Berlina. Kapitulacja Niemców we Włoszech. Alianci w Hamburgu i w Rangoon (Birma).
3. 5. Niemcy kapitulują w Danii i Holandii.
- Gen. Rola-Zymierski marszałkiem Polski.
7. 5. Bezwzględna kapitulacja Niemiec. Wrocław wolny.
8. 5. Zatwierdzenie kapitulacji Niemiec w Berlinie. Sowiety zdobywają Drezno, Jugosławianie Zagrzeb.
9. 5. Przerwanie działań wojennych w Europie. Zajęcie Pragi.
13. 5. Zajęcie Bornholmu przez Sowietów.
28. 6. Osóbka-Morawski tworzy Rząd Jedności Narodowej.
4. 7. USA i Anglia uznaje PRJN.
5. 7. Szczecin portem polskim.
16. 7. Konferencja Wielkiej Trójki w Poczdamie.
26. 7. Attlee premierem. Ultimatum wielkich mocarstw do Japonii.
2. 8. Wielka Trójka kończy konferencję, zgadzając się na polską administrację na terenach zachodnich do Odry i Nysy.
6. 8. Prez. Truman mówi o bombie atomowej zruconej w Hiroshimie.
9. 8. ZSRR w stanie wojny z Japonią.
12. 8. Druga bomba atomowa na Nagasaki.
15. 8. Zawieszenie broni z Japonią.
16. 8. Umowa graniczna Polska—Zw. Radziecki w Moskwie.
30. 8. Amerykanie lądują w Japonii.
2. 9. Podpisanie aktu kapitulacji Japonii wobec Mocarstw Sprzymierzonych.

Refleksje noworoczne

(Dokończenie ze strony 3-ciej)

Kłady obecnych czasopism literacko-artystycznych wielokrotnie przewyższają ilość periodyków przedwojennych. Dodajmy tu, że i poziom ich dochodzi niejednokrotnie do podziwu godnych rezultatów. Wystarczy wskazać choćby tylko na wszystkie, bez wyjątku, zeszyty „Twórczości”. Dalej — teatry polskie notują dziś takie cyfry frekwencji o jakich przed okupacją nawet marzyć nie było można. Mimo ogromne trudności — szeroko rozbudowane zostało, tak ongi po macoszemu traktowane, szkolnictwo artystyczne. Mamy dziś w kraju 76 szkół muzycznych, mamy dwie akademie sztuk pięknych i 28 średnich szkół artystycznych służących plastyce polskiej i polskiemu przemysłowi artystycznemu. W szesnastu szkołach dramatycznych kształcą się przyszli artyści scen polskich. Ta młodzież artystyczna uzupełni niebawem ogromną wyrwy, jakie w szeregach

pracowników sztuki z premedytacją i systematycznie poczynił by okupant.

Spółród nader pilnych zadań bieżących na plan pierwszy wysunięta została sprawa rewindykacji dzieł sztuki i odszkodowań w tym zakresie. Pragnęlibyśmy widzieć u naszych sprzymierzeńców jak najwięcej zrozumienia dla polskich, a nadto uzasadnionych pretensji. W żadnym bowiem z okupowanych krajów wróg nie dał się aż tak tragicznie we znaki. Nigdzie nie zniszczył takiej ogromnej ilości dzieł sztuki, tylu bibliotek, tylu pracowni naukowych i artystycznych. Próbowal on również odizolować sztukę polską od jakichkolwiek kontaktów zagranicznych. Pilną tedy i żywą jest sprawa naszej wymiany kulturalnej z zagranicą. Dla zaznaczenia jej wagi wystarczy choćby podkreślić tak nader żywe w okresie przedwojennym

związki malarstwa polskiego ze światnym malarstwem francuskim. Sześćdziesiąt przymusowa przerwa nie zdołała bynajmniej wpływać tych związków zniweczyć. Dowodem tego kapitalna wystawa plastyków krakowskich w „Pafacu Sztuki”. Świadczy ona, że nowoczesne malarstwo polskie nawiązuje nadal do najlepszych tradycji francuskich. Najgorętszy propagator artystycznych kontaktów polsko-francuskich, prof. Józef Pankiewicz nie przetrwał okupacji. Ale wskazania jego przetrwały — w uczniach znakomitego artysty, którzy oto teraz ujęli ster sztuki polskiej i walczą z zapałem o jej pełnowartościową międzynarodową pozycję.

I tak to, obok potwornej kolumny strat, rośnie — na przekór niestęchającym trudnościom, kolumna zysków. I ten jej wzrost pozwala nam z uzasadnionym całkowicie optymizmem witać dziś nowy rok polskiej pracy twórczej.

Marian Turwid.

Rok stary do Nowego: Pilnuj swego bagażu...

Odnalezienie testamentu Hitlera

LONDYN (FA) W miejscowości Tegernsee, 50 km na południe od Monachium amerykańska służba informacyjna znalazła testament Hitlera, składający się z czterech dokumentów, a mianowicie politycznego testamentu Hitlera, jego prywatnej ostatniej woli, świadectwa ślubu zawartego z Ewą Braun oraz listu adresowanego do admirała Doenitza.

Wszystkie te dokumenty noszą datę 29 kwietnia 1945 r. W testamentie prywatnym Hitler stwierdza m. in. „Wybrałem z żoną moją śmierć, gdyż tylko w ten sposób ujdę przed

hańbą dymisji lub kapitulacji. Ewa Braun została moją żoną, kiedy wyraziła gotowość podzielenia ze mną losu w okupowanym Berlinie. Poleciłem sam spalenie jej zwłok.

W testamencie politycznym Hitler wzywa naród do kontynuowania wojny wszelkimi środkami, mianuje Doenitza swoim następcą, jako dowódcę niemieckich sił zbrojnych, a jednocześnie wyznacza go na premiera i ministra wojny. Goebbelsa mianował kanclerzem Rzeszy, a Seyss-Inquarta min. spraw zagranicznych.

Exposé premiera Osóbki-Morawskiego

Z 9-tej sesji Krajowej Rady Narodowej

WARSZAWA (FA). W udekorowanej barwami narodowymi sali posiedzeń Krajowej Rady Narodowej odbyło się uroczyste otwarcie 9-tej sesji. W łóżach zajęli miejsca przedstawiciele państw obcych, m. in. ambasadorowie Związku Radzieckiego, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Czechosłowacji. Członkowie korpusu dyplomatycznego powitał dyrektor protokołu dyplomatycznego MSZ Adam Gubrynowicz. Na posiedzenie przybyli poza tym liczni przedstawiciele prasy krajowej i zagranicznej. O godz. 10.40 na salę posiedzeń przybył prezydent Bolesław Bierut w otoczeniu członków Prezydium. Członkowie rządu zajęli miejsca po prawej stronie Prezydium.

Po odegraniu przez orkiestrę hymnu narodowego, głos zabrał Prezydent KRN Bierut, stwierdzając, że dość długi czas, bo 5-miesięczny okres przerwy między ostatnim posiedzeniem a obecnym wypełniony był intensywnym życiem społecznym i politycznym w kraju. Odbył się szereg kongresów, zjazdów partii politycznych, związków zawodowych i organizacji społecznych. Praca parlamentarna była w dość żywej formie kontynuowana w postaci zebrań komisji. Prezydent zakończył swoje przemówienie inauguracyjne jedno-minutową ciszą ku czci zmarłych członków Prezydium KRN — śp. Wincentego Witosa i Romualda Milera.

Z kolei odbyło się uroczyste ślubowanie nowych posłów, którzy uzupełnili skład KRN. Liczba posłów wynosi obecnie 437, tak że skład KRN osiągnął regulaminowo ustaloną liczbę. Ze stronnictw Str. Pracy otrzymało 5 mandatów, PPR 10, PPS 10, Str. Ludowe 13, PSL 26. Stronnictwo Demokratyczne 5.

W drugim punkcie porządku dziennego zatwierdzono nowy skład prezydium KRN, do którego dookooptowano pos. Barcikowskiego.

Następnie premier Osóbka-Morawski, wygłosił obszernie exposé o sytuacji politycznej w kraju i polityce zagranicznej rządu R. P.

Mówiąc o sytuacji w kraju, premier podkreślił, że ubiegły okres był okresem postępującej konsolidacji wewnętrznej, okresem dalszego skupiania się narodu w okół Rządu Jedności Narodowej i zwiększania się aktywności społeczeństwa.

Dalszy ciąg exposé poświęcony był zagadnieniom polityki zagranicznej. Premier w pełnych sympatiach słowach naświetlił pogłębienie się przyjaznych stosunków Polski ze Związkiem Radzieckim, z którym Polska zawarła m. in. korzystną umowę o lłowa. „W Związku Radzieckim premier — Naród Polski jego największego sprzymierzonego gwarantem wytyczonych nad Nysą granic Rzeczypospolitej Związek Radziecki w ciężkim wojny przyszedł nam z pomocą bezinteresownością, wypożyczeniem naszą i zawsze z pełnym uznaniem odnosił się do potrzeb. W miarę wzajemnego ania się znika pokutujące tu i ówdzie pewne przednie wycięża zdrowa i realna polityka polskiej racji stanu, że przy-

szłość Polski leży w szczyrych i przyjaznych stosunkach ze Związkiem Radzieckim. Tę samą przyjaźń Polska żywi dla państw sprzymierzonych — Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych.

Następnie premier omówił stosunek Polski do Czechosłowacji, z którą państwo polskie pragnie żyć w przyjaźni. „Mamy nadzieję — mówił premier, że rząd Czechosłowacji zrozumie nasze dobre intencje i przestanie uchylać się od rozmów, opartych na zasadach samostanowienia, sprawiedliwości przyjaźni. Mamy nadzieję, że nasza dobra wola przebiję wreszcie mur oporu i nieufności i że znajdziemy wspólny język porozumienia”.

W dalszym ciągu exposé premier omówił stanowisko, jakie Polska zajmie na zbliżającej się konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych. Delegacja polska domagać się będzie wyłączenia wszelkich źródeł faszystów, gdziekolwiek one jeszcze istnieją. Polska wraz z innymi narodami dążyć będzie do tego, aby zabezpieczyć się raz na zawsze przed molochem niemieckim i wszelką agresją. Ta część przemówienia była niezwykle żywo oklaskiwana.

Następnie premier przeszedł do spraw Polski, poruszając problem walutowy. „Toczymy zwycięski bój o niedopuszczenie do inflacji. Rząd przedsięwziął energiczne kroki do zahamowania zwyżki cen, co z wrastającą ostatnio stale produkcją w przemyśle, da wkrótce pozytywne wyniki”. Premier wykazał, że we wszystkich dziedzinach naszego życia państwowego obserwuje się znaczny postęp i poprawę. Program rządu przewiduje zwiększanie w miarę możliwości zarobków robotniczych, podwyższenie emerytur i rent, zapewnienie wszystkim obywatelom zdrowego i ludz-

kiego mieszkania przez popieranie budownictwa mieszkań, reformowanie ustawy o ubezpieczeniach społecznych, zabezpieczeniu na starość, zakładanie domów starców, żłobków dziecięcych, pomoc rządową dla drobnych rolników przy odbudowie domów, zabudowa gospodarskich, popieranie spółdzielczości, zwłaszcza na wsi, roztoczenie opieki nad zagadnieniami oświaty, której to sprawie trzeba więcej niż dotychczas troski. Rząd przewiduje wprowadzenie specjalnego podatku oświatowego, który umożliwi poprawę doli nauczycielstwa oraz da szerszy zasięg programowi bezpłatnego nauczania.

Następnie premier omówił zbliżające się wybory parlamentarne, które zakończyć muszą się zwycięstwem obozu demokratycznego. Zwycięstwo reakcji byłoby zapowiedzią nowych klęsk dziejowych i mogłoby stać grobem Polski. Koniecznością chwili jest, aby wszystkie partie demokratyczne poszły do wyborów zwartym blokiem, przez co uniknie się niepotrzebnego rozbijania głosów na poszczególne grupy i ostrej walki wyborczej między poszczególnymi stronnictwami. Tym samym odizoluje się również reakcję, która prowadzi kokieterijną grę w stosunku do poszczególnych stronnictw demokratycznych. Musimy zrozumieć, że w wyborach nie chodzi o mniej czy więcej zebranych głosów przez taką czy inną partię, ale o dobro sprawy, której na imię niepodległość, suwerenność i demokracja.

W dyskusji nad exposé premiera zabierali głos przedstawiciele poszczególnych stronnictw politycznych. Dyskusja przeciągnęła się do późnych godzin wieczornych.

W niedzielę toczyły się dalsze obrady, z przemówieniem min. Minca.

Oddziały holenderskie w Batavii

LONDYN (ms). Do Batavii przybyły pierwsze oddziały piechoty holenderskiej, do których weszło wielu członków b. holenderskiego ruchu podziemnego. Wojska te zlużują holenderskie oddziały ochotnicze.

Aresztowanie żony Streichera

BERLIN (FA). Prasa donosi o aresztowaniu żony oskarżonego w procesie norymberskim Streichera. Miejsca uwięzienia nie podano.

Mecz piłkarski polsko angielski

LONDYN (FA). Drużyna lotnictwa polskiego w Anglii rozegrała mecz piłkarski z jedną z reprezentacyjnych drużyn angielskich. Mecz zakończył się wynikiem 6:2 na korzyść piłkarzy angielskich.

Polska a Austria i Węgry
WARSZAWA (PAP-ms). Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 28 grudnia powzięła decyzję nawiązania stosunków dyplomatycznych z Austrią i Węgrami.

W Palestynie rozruchy trwają nadal. W Jerozolimie, Haifie i Tel-Awivie ogłoszono stan wyjątkowy.

Świat filmowy

W Moskwie podpisano francusko-radziecki traktat handlowy.

W Japonii wykryto dalsze składy materiałów wojennych. Znalaziono ogromne zbiorniki benzyny, składy silników samolotowych i części do samolotów.

Związek prawników na Filipinach wniósł projekt powołania na Dalekim Wschodzie specjalnego trybunału międzynarodowego na wzór trybunału norymberskiego, którego zadaniem byłoby osądzenie przestępców wojennych na Dalekim Wschodzie z cesarzem japońskim na czele.

Gen. de Gaulle zapowiedział swój wyjazd do Indochin w związku z załatwieniem szeregu spraw, co do których Francja jest zainteresowana.

Na Korsyce panuje głód. Prasa francuska pisze o wielkim braku żywności na skutek trudności komunikacyjnych, które uniemożliwiają zaopatrzenie mieszkańców wyspy w dostateczną ilość środków żywnościowych. Sytuacja na Korsyce będzie przedmiotem obrad najbliższego posiedzenia Franc. Zgrom. Narodowego.

W Sofii węgrył swe listy uwierzytelniające bułgarski Radzie Regecyjnej nowy ambasador polski w Bułgarii Zalewski. Przy tej okazji ambasador podkreślił tradycyjną serdeczność łączących oba narody.

WASZYNGTON (FA) Min. Byrnes po powrocie z Moskwy złożył sprawozdanie prez. Trumanowi. W niedzielę wieczorem min. Byrnes wygłosił przemówienie o wyniku obrad moskiewskich przez radio. Min. Byrnes oświadczył, że ministrowie spraw zagr. Anglii i Związku Radzieckiego wyrazili zgodę na odbycie następnej

konferencji trzech ministrów w Waszyngtonie.

Min. Byrnes udaje się w najbliższym czasie na pokład jachtu prez. Trumana, który w gronie najbliższych swoich współpracowników opracuje tekst zapowiedzianego czwartkowego przemówienia radiowego.

Nadzieje Bevina na Nowy Rok

LONDYN (ms). Min. Bevin w życzeniach przesłanych do tygodnika angielskiego, wychodzącego w Moskwie w języku rosyjskim, wyraża nadzieje, że w nadchodzącym nowym roku zbudowany będzie silny i trwały pokój, który przyniesie wyższą stopę życiową, poprawę warunków społecznych i wolność dla pracują-

ych. Jedną z najważniejszych do tego warunków jest pełna poręczność, tolerancja i zabranie między narodami. Moge mieć nadzieję — mówi min. Bevin — że myśmy w Moskwie wspólnie z min. Molotowem i Byrnesem dopomogli w tym kierunku.

Posiedzenie Organizacji Narodów Zjedn.

LONDYN (na). Pierwsza Sesja Organizacji Narodów Zjednoczonych rozpocznie się w Londynie 10 stycznia. Reprezentowanych będzie 51 państw. Na czele delegacji Stanów Zjednoczonych stanie min. spraw zagr. Byrnes, któremu departament stanu zalecił domagać się utworzenia komisji wolności prasy.

LONDYN (FA). Według doniesień z Australii, zanotowano tam poważne trzęsienie ziemi, które trwało 4 godziny. Ośrodek trzęsienia według przeprowadzonych obliczeń znajdował się w znacznej odległości od Australii, na wschodnim Pacyfiku.

LONDYN (FA). Londyn przygotowuje się na otwarcie pierwszej

sesji Organizacji Narodów Zjednoczonych, która rozpocznie się 10 stycznia. Spodziewane jest przybycie 2.000 osób, reprezentujących wszystkie demokratyczne narody świata.

Jednocześnie specjalna delegacja organizacji Nar. Zjedn. bawi w Stanach Zjednoczonych dla dokonania wyboru miejscowości, która stanie się stałą siedzibą Organizacji. Pod uwagę brane są miejscowości w promieniu 50 do 60 km od Bostonu i 25—30 km od Nowego Jorku nad rzeką Hudson. W razie wyboru jednej z miejscowości podmiejskich Nowego Jorku, zapowiedziano już wybudowanie hoteli i specjalnej radiostacji, która informować będzie świat o przebiegu obrad.

Wymiana not między Polską a Czechosłowacją

WARSZAWA (PAP-ms). W odpowiedzi na notę rządu polskiego z dnia 5 listopada, złożoną w Pradze przez posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego St. Wierbłowski, rząd republiki czechosłowackiej odpowiedział notą, w której wyraża w zasadzie zgodę na przeprowadzenie pertraktacji między obu krajami, przypuszcza jednak, że byłoby celowe pozostawić na boku zagadnienia graniczne a pertraktować o wszystkich innych sprawach. Minister pełnomocny Rzpłitej wręczył w dniu 27

grudnia czechosłowackiemu ministrowi spraw zagranicznych Janowi Masarykowi odpowiedź rządu polskiego. W odpowiedzi tej rząd polski wita przychylnie propozycje przeprowadzenia pertraktacji polsko-czeskich, daje jednak wyraz przekonaniu, że dla usunięcia istotnych przyczyn konfliktu byłoby pożądane, aby rokowania objęły całokształt zagadnień a przede wszystkim sprawę granic. W zakończeniu swym nota prosi rząd czechosłowacki o udzielenie odpowiedzi.

Posiedzenie parlamentu bułgarskiego

SOFIA (ms). Na wczorajszym posiedzeniu parlamentu bułgarskiego dyskutowano nad odpowiedzią na mowę tronową. Przemawiali premier Simon Georgiew, ministrowie spraw zagranicznych i spraw wewnętrznych, podkreślając, że w Bułgarii należy wprowadzić reżim demokratyczny. Georgiew zaproponował ogłoszenie konstytucji. Przemawiał za zwołaniem zgromadzenia narodowego

i ogłoszeniem Bułgarii republiką. W polityce zagranicznej dążyć należy do przyjaźni i współpracy ze wszystkimi państwami demokratycznymi. W związku z uchwałami konferencji moskiewskiej w sprawie Bułgarii oświadczył, że rząd bułgarski odnosi się zawsze z szacunkiem do sojuszników i gotów jest zastosować się do ich zaleceń.

ŁÓDŹ

Adres Redakcji i Administracji
Piotrkowska 66, tel. 153 44

ŁÓDŹ Teatry: Syrena, Traugutta 1, godz. 16 i 19.15 „Plecy”, Gong — Kilińskiego 124, godz. 16 i 19 — Herold i Ska.

REPERTUAR KIN

Polonia, Teęza „Szalony lotnik”; Wisła, Bałtyk „Cztery sereca”; Gdynia, Adria „Strachy”; Stylowy „Ję pierwszy bal”; Rekord „Pojedynki”; Wióknar „Pietro wyżej”; Hel „Niesforna dziewczyna”; Robotnik „Jasnie pan szofer”; Przedwieśnie Taty „Pieśniarz zachodu”; Wolność „Roma „Tajemnica panny Brinx”; Zachęta „Subreka”; Muza „Druga młodość”.

Początek seansów w dni powszednie o godz. 16, 18 i 20; w niedziele i święta o godz. 14, 16, 18 i 20.

Kino Polonia, Hel, Adria, Bałtyk, Przewośnie i Roma rozpoczynają seanse o pół godziny później.

DYŻURY APTEK ŁÓDZKICH

1. 1. 46: R. Rembieliński, Gdańska 90. Z. Szymański, Rokicińska 8. J. Zundelewicz, Piotrkowska 25. E. Szlindembuch, Srebrzyńska 67. M. Kasperkiewicz, Limanowskiego 1.

2. 1. 46: I. Chądzyńska, Piotrkowska 165. W. Gluchowski, Narutowicza 6. A. Kowalski, Rzgowska 147. F. Wojcicki, Napiórkowskiego 41. J. Kahane, Limanowskiego 80.

STUDIO MUZYCZNE

(Traugutta 1)

Dnia 31. 12. „Wielka odwilż” z Mirą Zimińska i L. Sempolińskim. Początek godz. 19.30.

GWIAZDKA PCK

PCK za pośrednictwem Koła Opiekunek Społecznych PCK zorganizował „Gwiazdkę” dla dzieci we wszystkich sierocinicach. Na pułkach dworcowych PCK dla przejeżdżających repatriantów zorganizowana została „Wielka” i rozdano paczki dla dzieci.

Wielu z nich wrócił także ci. Ktoś powrócił chorzy z obozów niemieckich i przebywają na kuracji w szpitalach Łodzi i Okręgu Łódzkiego. Ponadto „Gwiazdkę” dla chorzy i rannych żołnierzy zorganizował PCK na terenie IV Okr. Szpitala Wojsk. w Łodzi.

Artyztowanie popularnego piłkarza rodzimego

ŁÓDŹ (tel. w.) Popularny piłkarz Łódzki zespołu kolejarzy ZSK Lewandowski, został niedawno aresztowany pod zarzutem zabójstwa. Sprawa przedstawia się jak następująca: Kilka dni temu w Łodzi został zamordowany oficer Armii Czerwonej, MO idąc za tropem psa policyjnego przybyła do pewnego domu, w którym znajdował się Lewandowski. Lewandowski aresztowano pod zarzutem zabójstwa oficera. Przebywa on w więzieniu przy ul. Gdańskiej.

JASEŁKA U SALEZJANÓW

Łódź dobrze zna przedwojenną działalność ks. ks. Salezjanów. Sławne było Oratorium skupiające setki młodzieży, dziś już dorosłych ludzi, zajmujących poważne stanowiska. Ci ludzie, ciągnąc na Wodną 34, by w znanych im murach przypomnieć sobie wesołą młodość. Po wojnie stanęli Salezjanowie pierwsi do pracy. W krótkim czasie uruchomili gimnazjum mechaniczne, kursy samochodowe, no i wskrzesili na nowo Oratorium. W ich też gmachu mieści się Państwowa Szkoła Budowlana, a do niedawna Państwowy Instytut Robót.

Do 1939 r. prowadzili Salezjanowie teatr amatorski. Był to jedyny może zespół w Łodzi, który śmiało mógł rywalizować z niejedynym teatrem zawodowym, tak co do wykonania, jak też kostiumów, dekoracji i doboru światła.

W drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia zostały wystawione po sześćdziesięciu przebieg ponownie „Jasełka”.

Jasełka te, do których słowo i muzykę ułożył F. O. Mański są właściwie operetka, o ślicznych melodjach ludowych. Treść prosta, nie nużąca, rozwiewająca i niezrozumiała. Wszystkie te trzy są one, nasze, swojskie, polskie.

Całości ogólnego uroku dodają dekoracje, efekty świetlne, ko-

Kolczyński wrócił do kraju

ŁÓDŹ (tel. w.) Doskonały nasz bokser Antoni Kolczyński, mistrz Europy, powrócił jak się dowiadujemy, jeszcze przed świętami do kraju. Przebywa obecnie na Pradze jednakże ze względu na zmęczenie podróżą i ogólny zły stan zdrowia chwilowo nie będzie mógł trenować.

Śląsk sędzi zaprzaznców

KATOWICE. Sad Grodzki w Katowicach rozpatrywał wniosek o rehabilitację, 54-letniego Fr. Dawida, b. asesora kol. Dyrekcji Katowickiej. Na przewodzie sądowym zostało stwierdzone, że jeszcze przed wojną Dawid, wychwalając metody hitlerowskie w Niemczech, już w drugim dniu, po wkroczeniu wojska niemieckiego na Śląsk, nie pozdrawiających Polaków przez „Heil Hitler” — nazywał hakatystami polskimi. Nadto Dawid wskazywał na dom Polaków na kole, którzy użyli języka ojczystego. Córke wydał za oficera SS. Dawida obciążało również kilkuset świadków. W wyniku rozprawy, Sad odrzucił wniosek o rehabilitację, skazując oskarżonego na umieszczenie w obozie pracy, utratę praw obywatelskich i honorowych, oraz konfiskatę majątku.

Na sesji wyjazdowej w Bedzinie rozpatrywano sprawę 45-letniego sztygara Stroikbeina Henryka, Niemca, członka SA, który w latach 1940 do 1944, pracując na kopalni „Czeladź”, kierował około 100 robotnikami polskimi. Bil i znieważał podwładnych. Między innymi uderzał kilkakrotnie pięścią między oczy rob.

Borytkę, spowodował u niego całkowitą ślepotę. Zmuszał robotników do 20-godzinnej nieprzerwanej pracy w kopalni. Po przyznaniu się oskarżonego do winy, Sad wydał wyrok skazujący Stroikbeina na karę śmierci.

Drugą oskarżoną była 44-letnia Elżbieta Sądziel w Chorzowie. Oskarżona, jako współwłaścicielka firmy „Łańcuch”, donosiła do niemieckiego urzędu pracy o uchybieniach robotników polskich.

Niemkę skazano na 8 lat więzienia.

Po ogłoszeniu wyroku hakatystka niemiecka wyraziła się: „my się z wami jeszcze policzymy, przyjdzie na was jeszcze czas”. Po zaprotokółowaniu, obraży Sadu przez skazana, skierowano sprawę do prokuratora.

ZNOWU WŁAMANIE

GDYNIA. W nocy na 26. 12. nieznanymi sprawcy dokonali włamania do składu przy ul. Świętojańskiej 57, którego właścicielką jest Matusiewicz Stefania, zabierając towaru na ogólną sumę aż 100.000. Sprawcy musieli przebywać w składzie dłuższy czas, gdyż ogolili go zupełnie.

darczy 1946/47 pozwoli na osiągnięcie samowystarczalności gospodarczej z pełnym obwieciem ziemi ornej. III rok gospodarczy 1947/48 będzie miał za zadanie uzyskanie nadwyżek w zakresie produkcji roślinnej.

Przejęte majątki Zarząd Rolny organizuje w nowe jednostki administracyjne, tworząc w nich ośrodki zagospodarowania, obsadzając zaangażowanym przez siebie personelem dbając o dostarczenie im potrzebnych sił roboczych ludzkich, inwentarzy żywych i martwych. Zarząd przejął dotąd 258 majątków, o ogólnym obszarze użytkowym 96.661 ha.

WYBRZEŻE

Adres Redakcji i Administracji
Gdynia, Abrahama 49, tel. 270 82

REPERTUAR TEATROW

Teatr Miejski w Gdyni, komedia A. Grzymały-Siedleckiego „Sublokator”; Marynarki Wojennej w Gdyni, komedia muzyczna Hemara „Podwójna buchalteria”; Teatr Dram. Woj. Gdańskiego w Sopocie, sztuka Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej „Powrót Mamy”.

— Woj. Wydz. Apr. i Handlu w Gdańsku podaje, że Rady Zakładowe instytucji i firm, które otrzymały paczki UNRRA winny przedłożyć sprawozdania z imiennym wykazem pracowników, którzy paczki te otrzymali. Jednocześnie należy podać ogólną ilość osób zatrudnionych w danej instytucji lub firmie.

W sprawie rozdziału artykułów tekstylnych (ubrania, obuwie, materiały itp.) instytucje i firmy, ubiegające się o przydziały dla swoich pracowników, obowiązane są przedstawić imienne listy personelu do weryfikacji przez Okręgową Komisję Związków Zawodowych (Gdańsk Rokossowskiego 48), w celu uzyskania przydziałów wyżej wymienionych artykułów z Wojewódzkiego Wydziału Aprowizacji i Handlu w Gdańsku.

WIECZÓR LITERACKI
W SOPOCIE

Klub Literatów w Sopocie urządził 4 stycznia 46 o godz. 18-ej, w sali Teatru Dramatycznego, pierwszy wieczór autorski p. n. „Godzina z nami” (z cyklu żywa książka).

REPATRIANCI Z DANII

GDYNIA. W dniu 29 bm. wpłynął do portu gdyńskiego nowy transport repatriantów z Danii w liczbie około 400 osób na statku duńskim „Cimbria”. W dniu 28 bm. wpłynął po raz trzeci do portu gdyńskiego statek duński „Prins Christian” przywioząc około 600 repatriantów z Danii. Przybyli oni wszyscy pod opieką Duńskiego Czerwonego Krzyża.

TRAGICZNY WYPADEK

GDYNIA. W mieszkaniu Z. Wojciechowskiego w Orłowie przy Placu Jörnostałskim nr 15, syn Wojciechowski Ryszard lat 6, bawiąc się fiolkerem spowodował strzał i ciężko ranął w głowę bawiącą się z nim Anielę Baran, lat 11, zam. w Orłowie. Bytomska nr 2. Baran Anieli została odstawiona do Szpitala Miejskiego w Gdyni, gdzie nie odzyskałszy przytomności zmarła.

LOSY TABLICZY KU CZCI
ŻEROMSKIEGO

GDYNIA. W związku z symbolicznym odsłonięciem tablicy ku czci Stefana Żeromskiego w czasie zjazdu Dziennikarzy Polskich, otrzymaliśmy kilka szczegółów/informujących o losach pamiątkowej tablicy podczas okupacji niemieckiej. W okresie niszczenia przez Niemców wszelkich oznak polskości na tutejszym terenie, została również zdjęta tablica Żeromskiego i oddana do zakładu p. M. Brońskiego do przetopienia. Właściciel zakładu przy pomocy współpracowników ukrył pamiątkę, oddając z własnych zapasów odpowiednią ilość surowca. W ten sposób tablica uchowała się przez okres wojny i została oddana dopiero w wolnej Polsce do dyspozycji Zarządu Miejskiego m. Gdyni.

Z ŻYCIA KULTURALNEGO NA
KASZUBACH

WEJHEROWO W Krokowej pow. morską utworzono z inicjatywy Urzędu Informacji i Propagandy świetlicę powszechną. Uroczyste otwarcie nastąpiło w drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia. W uroczystości wzięli udział wicestarosta Zapanucha, Nacz. Urzędu Informacji i Propagandy Chwałowska, zaproszeni goście i około 500 osób miejscowej publiczności. Na program uro-

czystości złożyły się przemówienia, występy miejscowej orkiestry, z której dochód przeznaczono na cele świetlicy. Tymczasowym kierownikiem świetlicy jest agronom gminny Sieklucki. (b)

KOMU PRZYDZIELONO KUTRY?

GDYNIA. W związku z art. naszym „Nędza ludzi morza”, w którym referowaliśmy zale rybaków morskich, Morski Instytut Rybacki prosi nas o wyjaśnienie, iż „ani jeden z kutrów, które powróciły z Niemiec, nie został przydzielony jakiegokolwiek Spółdzielni ani też „Samopomocy Chłopskiej”, a tym bardziej Dyrekcji Kolejowej. Poza tym wszystkie kutry bezpieczeństwa czy ponemieckie przydziela Gł. Urząd Morski z zasady tylko zawodowym rybakom”.

SYLWESTER W GDYNI

GDYNIA. 31. 12. o godz. 22-ej w sali kina „Warszawa” urządził zespół artystów wybrzeża wieczór sylwestrowy pt. „Wesoły Sylwester Ali-Baby”. W świetnie zapowiadającej się imprezie biorą udział Anna Borey, Joanna Poraska, Zofia Jamry, Irena Żuromska, Taita Mirska, Tamara Orlen, Stanisław Tylczyński i Mieczysław Wróblewski. Rewia powtórzona będzie w Sopocie 1 stycznia w kinie „Polonia”.

Od administracji

Zawiadamiamy uprzejmie Szanownych Czytelników, że administracja pisma za termin ogłoszenia nie odpowiada ze względu na opóźnione doręczanie nam poczty.

RÓŻNE

Samodzielną kucharką potrzebną, Restauracja Rzeźni Miejskiej, Bydgoszcz, Jagiellońska 79 — Kocerką. [771]

Technik-stolarz z ukończoną szkołą zawodową i dłuższą praktyką, obeznany z robotami technicznymi i kalkulacją, potrzebny od zaraz do Przedsiębiorstwa z Mechaniczną Stalarnią Budowlaną. Zgłoszenia: IKP, Bydgoszcz, [760]

Bednarz poszukuje pracy, wiadomość do IKP, Łódź, Piotrkowska 66.

Szofer poszukuje posady. Wiadomość: IKP, Bydgoszcz. [772]

Dr M. Grodzki — zniekształcenia, operacje kosmetyczne. Łódź, Pałanice, Puławskiego 21. [592]

Wykwalifikowani tkacze ręczni mężczyźni lub kobiety poszukiwani. Zgłoszenia do firmy: Warsztaty Tkackie „Samodział”, Bydgoszcz, Stary Rynek 5, tel. 14-79. [784]

Poszukuje panienki reprezentacyjnej do lat 23 znajomości niemieckiego na wyjazd: dobre wynagrodzenie — utrzymanie do składu Kolonialno-Spożywczego. Załączyć życiorys, fotografie. Oferty Inowrocław, Koscielna 7, m. 1. [651]

POSZUKIWANIA

Poszukuje Janusza Szujańskiego ze Lwowa Szujańska Józefa, Łódź, Gdańska 101, m. 10. [615r]

Poszukuję Henryka Krahelskiego za okupacji przebywającego koło Warszawy oraz Witolda Rogowskiego pracującego wówczas w lesnictwie Garwolińskim. Zabładowska Ada, Jastrowie Górne 47 (Pomórze) [720]

MATRYMONIALNE

Rzemieślnik, wdowiec bezdzietny pragnie poznać dobrą panią. Łaskawe zgłoszenia z fotografią na do IKP, Łódź, ul. Piotrkowska 66, pod „dobry charakter”. [620]

Która pani szuka swojego kontrastu niech napisze pod „Przeznaczenie” IKP, Łódź, Piotrkowska 66. [628r]

Doktor poślubi panią posiadającą sklep, nauczycielkę, dentystkę lub posiadającą gotówkę celem założenia gabinetu. Miejscowość obojętna. Łódź, Wólczańska 230, Węzyk. [652i]

Poznam wyższej szarzy starszego Pana, zgłoszenia proszę kierować do IKP, Łódź, Piotrkowska 66, pod „Własne lokum”.

Abonentom, Czytelnikom i Przysięgłym naszego pisma

składamy wyrazy

serdecznych życzeń noworocznych

Redakcja i Administracja
Ilustrowanego Kuriera Polskiego

stymy, a zwłaszcza muzyka i śpiew. Są to niewątpliwie zasługi obecnego Dyrektora Zakładu i Kierownika Teatru ks. Skalbani, który w sztukę sceniczną wkłada cały swój widoczny talent i zamiłowanie.

Polskie jasełka grane w krótkim okresie roku dają nam przekrój ginących obyczajów i zwyczajów ludowych. Warto je zobaczyć, nim atkiem przemijają...

Z. Maciek

POZNAŃ

Adres Redakcji i Administracji
Działuńskich 8, tel. 41-57

REPERTUAR KIN I TEATRÓW

31. 12. Teatr Wielki: Kraina uśmiechu; Polski godz. 20: Pan Jowialski; Nowy godz. 18: Sublokator; 21 Sylwester pod choinką; Miejski Teatr dla Młodzieży: Treść z wieży ratuszowej; Miejski Teatr Marionetek: Zemsta Heroda.

Apollo: Studentka. Bałtyk: Pojedynki. Jedność i Warta: Szalony lotnik. Wolność: Przygoda pod Paryżem.

DYŻURY APTEK DO 5. 1. 46

Łazary-Górczyn: Apt. im. Matejki Matejki 1, Jeżyce-Solacz: Apt. pod Gwiazdą, Kraszewskiego 2, i Apt. na Solaczu, Mazowiecka 12, Wilda-Dobiec, Apt. na Dębca, Dębicka 6, Śródmieście: Apt. Cegielskiego, Plac Wolności 13, Śródko-Główna: Apt. przy Grobli, W. Garbary 41.

OBCHODY GWIAZDKÓWE

POZNAŃ (H) Pierwsze święta Bożego Narodzenia w wolnej Ojczyźnie były szczególnie dla klasy pracującej świętem pokoju i pojednania. Urządzono w wielu fabrykach i instytucjach tradycyjną choinkę dla wdów i sierot po zmarłych, dla pracowników oraz milusieńkich.

W serdecznej atmosferze obchodzone uroczystości gwiazdkowe w firmie „Pebecco”. Po krótkim przemówieniu dyr. Sokolnickiego i symbolicznym dzieleniu się opłatkiem wygłoszono deklamacje i monolog. Po raz tym wystąpił zespół Teatru Popularnego, oraz odegrano „Jasełka” w wykonaniu pracowników firmy.

Pięknym wypadła uroczystość otwarcia świetlicy i obchodu gwiazdkowego w Państw. Przetwórnicy Mięsa nr 8, którą zaszczylił swą obecnością

Woj. dr Widy-Wirski, przedstawiciel władz wojskowych, miejskich, duchowieństwa i partii. Wieczór zagrill dyr. Łamaszewski. Przemówienia wygłosili Woj. dr Widy-Wirski, przedstawiciel Urzędu Informacji i Propagandy, Rady Zakładowej oraz PPR. Poświęcenia świetlicy dokonał prob. Parafii Jeżyckiej. Występem artystki Teatru Wielkiego, Zofii Fedyczkowskiej zakończono oficjalną część.

Szwajcarska Mleczarnia sprawiła miłą niespodziankę naszym najbliższym Urzędono gwiazdkę dla dzieci pracowników oraz zaproszonych najbliższych sierot w liczbie około 60. Prezes Rady Nadzorczej Wł. Sienkiewicz, witając przedstawicieli władz podkreślił, że zasługą dotychczasowych osiągnięć jest zgodna współpraca pracowników z kierownictwem. W imieniu Rady przemówił Szymański.

TRZEBA RZYWROCIĆ ZDOLNOŚĆ
PRODUKCYJNĄ

POZNAŃ (ek) Zniszczenia wojenne, które zasięgiem swym objęły całą Polskę, szczególnie jaskrawo wyraz znalazły na świeżo odzyskanych Ziemiach Zachodnich. Według statystyki niemieckiej, na terenach tych jest 627 majątków ziemskich o powierzchni 458.195 ha, z czego około 150.000 ha ziemi ornej. W majątkach tych mamy zaledwie 25% pokrycia normalnego zagospodarowania w inwentarzach martwych, stan zasobów ozimych nie przekracza 4% obszaru ziemi ornej, a liczba koni i krów jest bardzo znikoma. Ten stan rzeczy zdecydował o utworzeniu specjalnego organu administracji państwowej, którego celem byłoby stworzenie podstaw organizacyjnych do zagospodarowania Ziemi Lubuskiej. Na wniosek pełnomocnika do spraw akcji siewnej na województwo poznańskie woj. dr Widy-Wirski polecił do życia Państwowy Zarząd Rolny Ziemi Lubuskiej, który rozpoczął już swą działalność.

Zasadniczym zadaniem Zarządu jest zagospodarowanie i przywrócenie zdolności produkcyjnej majątkom nowym 100 ha, co umożliwi parcelację. Zrozumiałe, że usunięcie skutków zniszczeń wojennych wymagać będzie wyjątkowej pracy. Wykonanie najważniejszych prac podzielił Zarząd na 3 etapy: do lipca 46 poświęcony zostanie zorganizowaniu majątków oraz aktywizacji gospodarczej. II czas obejmując rok gospo-

JEDNOCZENIE PRZEMYSŁU MAT. BUDOWLANYCH

Województwa Śląsko-Dąbrowskiego

Produkuje:

MATERIAŁY IZOLACYJNE:

papę dachową, smołowcową,
papę bitumiczną,
tekturę surową i kartony,
pięścienie tekturowe, uszczeln.
dla hut i kopalń,
wełnę szklaną, papier szmergl.,
płótno zmerglowe, papier szlif.,
maszynowy, płótno szlifowane,
maszynowe, karborundum miel.,
szmergiel mielony,
wełnę żużl. NN 00, 0, 1, 2
sznury izol. ø 50 i 30 mm,

WYROBY CERAMICZNE:

cegłę zwykłą, ostro paloną,
licówkę, kliniery budowlane,
dachówkę, dreny, dziurawkę,
pustaki stropowe,
fajans sanitarny, płytki ścienne,
porcelanę stołową i elektrotechn.

WYROBY BETONOWE:

elementy budowlane z betonu
ciężkiego i lekkiego,
wyroby drogowe, kanalizacyjne,
sanitarne,
składane budynki gospodarcze,
maszty, słupy, ogrodzenia itp.

WYROBY PRZEMYSŁU WAPIENNEGO:

wapno pal., budowl., kamień wapienny, topik o granulacji 6-12cm.
dla hut i odlewni żelaza, miąż wapienny dla celów rolniczych

WYROBY PRZEMYSŁU KAMIENNEGO:

kostkę brukową,
żwir,
piasek rzeczny i polny,
tłuczeń drogowy,
kamień podkładowy,
bloki i płyty marmurowe

Sprzedają:

Wydział Zaopatrzenia i Zbytu, Katowice, Warszawska 12

Telefon 319-51 - Centrala

Szan. Odbiorcom i Znajomym 765

*Szczęśliwego
Nowego Roku!*

A. Burzyński

Piekarnia i Cukiernia
Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr 24

Serdeczne życzenia 627

z okazji

NOWEGO ROKU

swoim stałym odbiorcom przesyła
firma **Materiały fotograficzne**

K. ROLKA

Łódź, ul. Piotrkowska nr 40

Zakład orto edyczny

M. Polaczek, Tarnów

Bandażi przepuklinowe. Pasy
brzuszne, gorsety, wkłady, protezy
nóg i rąk. Wysyłka pocztą

HANDLOWE

Hypnotyzm, astrologia, autosugestia, okultyzm. Spis książek darmo. Borowski, Warszawa, Niepołocka 4/2. [612r]

Kupię ceraty dermatoid. Wytwórnia Artykułów Podróżnych, Zygmunt Karon, Łódź, Piotrkowska 115, tel. 173-50. [500r]

Kupię większą ilość skór fokowych i innych gatunków futer. Skład Futer, Jan Kawiorski, Łódź, Piotrkowska 160.

Busko Zdrój pensjonat 45 pokoi z kawiarnią, restauracją, sklepem, w najładniejszej punkcie, sprzedaż zaraz. Wiadomości Warszawa, Al. Jeruzolimskie 49, m. 2, między godz. 4-6.

Firma „Alwir” - Gdynia, Świętojańska 75, kupuje-sprzedaje futra, skórki gatunkowe oraz materiały bielskie, tel. 272-70. [509r]

Chemikalia wszelkiego rodzaju - barwniki, artykuły malarskie, mydlarskie, garbarskie. Zakupuje stale firma „Technochemia”, Łódź, Narutowicza 16, tel. 133-50. [532r]

Pracownia toreb damskich i galanterii rymarskich oraz sprzedaż dodatków - R. Gajda, Łódź, Piotrkowska 31. [594r]

Maszyny do szycia dobre gwarantowane poleca Skład Maszyn, Bydgoszcz, Pomorska 21, wejście z ul. Śniadeckich. [736]

Torebki damskie, walizki, pantofle domowe, damskie, męskie, dziecięce. Zygmunt Karon, Łódź, Piotrkowska 115, tel. 173-50, prowincja za zaliczeniem. [623r]

Futra damskie, męskie, lisy, skórki różne: wyprawione i niewyprawione, materiały włókiennicze, galanterię skórzaną kupujemy-sprzedajemy, Gdynia, Świętojańska 36. [573r]

„Rybak” - sieci morskie jeziorowe, sznury, haczyki, bawelna rybacka, buty gumowe, lornetki, żagle. Gdynia, Świętojańska 47. [281r]

Galanterię, bieliznę korzystnie poleca Feliks Aszyk, Łódź, Nowomiejska 5, tel. 156-15. [400r]

UNIEWAŻNIENIA

Unieważniam skradzione dokumenty i kartę tożsamości w drodze Warszawa-Kutno. Znalazcę proszę o odesłanie takowych za nagrodą pod adresem: Jadwiga Łomowska, Bydgoszcz, „Społem”, Al. 1 Maja 10. [755]

AUTO-WOSZ

Akcesoria samochodowe i motocyklowe
Bydgoszcz, Jagiell 59, telef. 34-78
Gdynia, Abrahama 41 566

Wszystkim naszym Klientom
życzymy 782

Dosiego Roku

Hurtownia Bławatniczo-Galanteryjna Sp. z o.o.
Bydgoszcz, Al. 1 Maja 10, tel. 19-83

Życzenia

Noworoczne

wszystkim swoim
Szanownym Klientom
składa

Zbigniew Waligórski
skład tapet, cerat, farb, lakierów itp.
GDYNIA
Świętojańska 10, tel. 272-13
656r

Wytwórnia krawatów
oraz galanterii

Henryk Goclaw

Łódź, ulica Św. Andrzeja nr 2

POLECA Krawaty w dużym wyborze
tłui na welony - muszki białe czarne
oraz inne artykuły słubne. [591r]

Dr Tryczyński

powrócił

Choroby kobiece-akuszer

ul. Dworcowa 12

637r

Dosiego Roku 740

życzy wszystkim Szan. Klientom i znajomym

L. DUKAT

Bydgoszcz, Welniany Rynek
SKŁAD KONFEKCJI DAMSKIEJ

Pomyślnego 766

Nowego Roku

życzy swoim Klientom Sympatykom

CUKIERNIA „ATLANTIC”

KAWIARNIA wł. A. Szczygielski

BYDGOSZCZ, DWORCOWA 50

**EPIDIASKOPY
MIKROSKOPY**

Aparaty fotograficzne mało-
obrazkowe Contax-Leica-Ex-
acta-Retina

KUPUJE - SPRAZEDAJE 625r

D. H. ŚWITEZIANKA

Łódź, Piotrkowska 83, tel. 126-62

DR-A-WANDER
SA-KRAKOW

PROSZEK
OD BÓLU
GŁOWY

Z KRZYŻYKIEM.

ZNAK SŁOWNY-NEUTROPHEN-NR. REJ. 19 69

Wszystkim naszym miłym Klientom,
Sympatykom i Firmom współpracującym

647r składamy tą drogą serdeczne życzenia

Szczęśliwego Nowego Roku

Składnica Fotograficzno-Sportowa

JAN MATRAŚ

Bydgoszcz, Al. 1 Maja 65 Tel. 29-85

Z okazji Nowego Roku

wszystkim Klientom sympatykom firmy

„Uniwersal”

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 45

składa najserdeczniejsze życzenia

właśc. M. Biedzikiewicz

733

*Pomyślnego
Nowego Roku*

Swoim Szanownym Klientom

życzy

Hurtownia Art. Fryzjerskich

i Perfumeryjno-Kosmetycznych

JÓZEF POPŁAWSKI, ŁÓDŹ

ul. Sienkiewicza nr 63 - Telefon nr 152-02

*Szczęśliwego
Nowego Roku*

życzy

H. Kaszubowski

skład zegarmistrzowsko-złotniczy

Bydgoszcz, ul. Pomorska nr 1

ławnej: ul. Długa nr 22 758

Dosiego Roku

życzy Szan. Gościom Przyjaciółom
i Sympatykom

Restauracja

„Taryżanka”

Bydgoszcz Al. 1. Maja 95

Na Sylwestra polecam swój

lokal, ciepły i przytulny, znakomite potrawy i napoje. 762

Kawiarnia

„Jim”

Bydgoszcz Al. 1. Maja 50 a

życzy

swoim stałym Bywalcom

Szczęśliwego

Nowego Roku

i zaprasza 761

na **WIECZÓR SYLWESTROWY**

Bufof obficie zaopatrzone.

RADIO! sprzedaż

naprawa

Artykuły elektrotechniczne

K. Nowak, Bydgoszcz

ul. Długa 1 592

592

Biuro Bilansów

i Organizacji Księgowości

Paweł Dąbrowski

Kopernika 15 - Telef. 31-20

godz. 10-13

Fabryka Cukrów

R. SREDNICKI

ŁÓDŹ

Piotrkowska 218

Prowincja za zaliczeniem

Szanownym Klientom życzy

Pomyślnego Nowego Roku!

Cukiernia FL. NASIADEK

Bydgoszcz, Jagiellońska 27 768

